

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๙๔๐๑ E-mail : disas_moac@hotmail.com

เตือนการระบาดของโรคเน่าและในกล้วยไม้ (Bacterial Soft-Rot)

เตือนเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไม้ทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันตก และ ภาคกลาง เช่น จังหวัดนครปฐม ราชบุรีกรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และสระบุรี รวมถึงในภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย ช่วงนี้สภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิสูง และมีฝนตกชุกเหมาะต่อการระบาดของโรคเน่าและในกล้วยไม้ทุกสกุล มักจะเกิดในฤดูฝน โดยเฉพาะในช่วงที่มีฝนตก พราดติดต่อกันหลายวัน ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบอาการที่ใบ และลำต้นเน่าและเนื่อใบเปื่อยยุ่ย มีกลิ่นเหม็น ให้รีบขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อหาแนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Erwinia carotovora* sub sp. *carotovora* หรือ *Erwinia chrysanthemi*

ลักษณะอาการ

โรคนี้เกิดได้กับทุกส่วนของกล้วยไม้ตั้งแต่ลำลูกกล้วย ลำต้น และใบ โดยระยะแรกจะเกิดเป็นจุดชุ่มน้ำใสขนาดเล็กบนใบ หรือหน่อ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน และเนื้อเยื่อเน่า เปื่อยยุ่ย มีลักษณะเหมือนถูกน้ำร้อนลวก ผิวใบโป่งพองเกิดแก๊สด้านใน ใบเน่าหลุดร่วงจากต้น อาการที่ลำต้นเน่าเป็นสีเหลืองซีด ลำต้นหักพับ เกิดอาการเน่าและมีกลิ่นเหม็นฉุนจัด โดยเฉพาะสกุลออนซิเดียม แต่สำหรับกล้วยไม้บางสกุลจะไม่มีกลิ่นเหม็น เช่น สกุลฟาแลนนอพิษ และแคทลียา หากสภาพแวดล้อมเหมาะสม อาการจะขยายลุกลามรวดเร็ว ใบจะหลุดร่วงภายใน ๒ - ๓ วัน อาจทำให้กล้วยไม้เน่าพุด และตายทั้งต้น ผลที่ต้นหรือที่ลำลูกกล้วยจะมีสีเข้มกว่าที่ใบ ถ้าอากาศแห้งมากผลที่เน่าจะยุบแห้ง เนื้อเยื่อภายในถูกทำลายหมดเหลือแต่ผิวนอก บริเวณแผลเน่าจะมีเมือกเยิ้มแฉะ ซึ่งจะมีกลุ่มเซลล์ของแบคทีเรียอยู่เป็นจำนวนมาก

การแพร่ระบาด

มักเกิดขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อนต่อเข้าสู่ฤดูฤดูฝน โดยแบคทีเรียกระจายไปกับน้ำฝน หรือกับเครื่องมือเครื่องใช้ที่นำมาปฏิบัติกับพืช การสัมผัส

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. หมั่นสำรวจเฝ้าแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบพืชต้นหนึ่งต้นใดแสดงอาการนำไปทิ้งให้ไกลจากแปลงปลูก หรือฝังดินลึกๆ หรือเผาไฟให้หมด

๒. ในการเก็บเกี่ยว ตัดดอก หรือการกระทำใดๆ ต่อต้นพืชระวังอย่าให้เกิดแผลรอยขีดหรือฉีกขาดกับส่วนของพืชโดยไม่จำเป็น

๓. หากพบอาการเริ่มแรกให้ตัดเนื้อเยื่อส่วนที่เป็นโรคทำลาย แล้วป้ายแผลด้วยปูนแดง แยกพืชที่เป็นโรคออกจากแปลง และระวังการให้น้ำอย่าให้น้ำจากต้นเป็นโรคกระเด็นหรือไหลไปสู่ต้นปกติ

๔. ทำลายต้นเป็นโรคทิ้งเสียและทำความสะอาดบริเวณใต้ที่วางกระถางด้วยแอลกอฮอล์ ๗๐% หรือฟอร์มาลิน ๕% หรือถ้าเพิ่งเริ่มเป็นก็ให้ตัดส่วนที่เป็นโรคทิ้ง แล้วเอากล้วยไม้แช่ในสารเคมีนาตริฟิน อัตรา ๑-๒,๐๐๐ นาน ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือใช้ปูนแดงทาบาดแผล งดการให้น้ำ ๑ - ๒ วัน

๕. อาจจะใช้สารปฏิชีวนะ เช่น อะกริมัยซิน (Agrimycin) ฟ่นร่วมด้วย แต่โดยปกติแล้วโรคเน่าและนี้ไม่นิยมใช้สารเคมีใดพ่นเพื่อป้องกันกำจัด เนื่องจากไม่ค่อยได้ผล

ที่มา : ๑. ปิยรัตน์ ธรรมกิจวัฒน์ และคณะ, ๒๕๕๓, การศึกษาโรคกล้วยไม้ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ใน รายงานผลการวิจัยและพัฒนา ปี ๒๕๕๓, คลังผลงานวิจัย กรมวิชาการเกษตร. 2413-2437 น.

๒. Toh graden, ๒๐๑๗, Orchids pathogen: <http://www.tohgarden.com/orchid-care/common-orchid-pathogens/> เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๓. Scot Nelson, ๒๐๑๗, Dealing with Common Orchid Problems: <https://www.gardeningknowhow.com/ornamental/flowers/orchids/> เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๔. WikiGardener, Celeriac Bacterial soft rot *Pectobacterium carotovora* subsp. *carotovora*

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย